

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Кафедра	Рисунок	Рік навчання	2
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Нормативна
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Семестри	4

Рисунок

семестр 4 (зима-весна 2022)

31 січня — 14 травня

Викладач	Доцент Чеботов І.П., доцент Сватула М.С., ст. викладач Шевченко Д.В.
E-mail	chebotov63@gmail.com , shevdima1978@gmail.com
Заняття	за розкладом
Консультації	за домовленістю
Адреса	ауд. 32, поверх 2, корпус 1, вул. Мистецтв 8
Телефон	(057) 706-02-81 (кафедра рисунка)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Заняття та консультації з викладачем у стінах академії відбуваються згідно розкладу у визначені дні та години. Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є листування електронною поштою, або месенджери. В разі необхідності додаткової консультації, ескізи робіт студентів можуть бути надіслані на пошту викладача чи у месенджери. Обговорення проблем, пов'язаних із дисципліною, у коридорах академії не припустимі. Умови листування:

1) у листі обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (Рисунок) та ім'я автора — анонімні листи розглядатися не будуть; 3) файли підписувати таким чином: *прізвище, назва дисципліни, тема завдання*.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою для вивчення дисципліни «Рисунок» є певний обсяг знань з креслення, перспективи, пластичної анатомії. Студент отримує повну підтримку при опрацюванні матеріалу вибіркової дисципліни та підготовки у практичній роботі.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Показ робіт із методичного фонду. Ознайомлення студентів з електронними версіями матеріалу з класичного та сучасного світового рисунка та застосування додаткової літератури з дисципліни.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Виконання завдань потребує наступні матеріали: мольберт, папір для рисунку (розмір згідно завдання та композиції), олівці, ластик і т.п.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Програмні компетентності:

ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

СК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.

СК 4. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями.

СК 9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

СК 12. Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах.

СК 13. Здатність викладати фахові дисципліни у дитячих спеціалізованих художніх та мистецьких закладах освіти.

Програмні результати

ПРН 1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.

ПРН 5. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.

ПРН 6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

ПРН 7. Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого, декоративного мистецтва, реставрації та використовувати існуючі методики реставрації творів мистецтва в практичній діяльності за фахом.

В результаті вивчення дисципліни «Рисунок» студент повинен:

Знати: особливості побудови форм зображених тіл і предметів, закони перспективи, вміння використовувати знання з пластичної анатомії, послідовність методики рисунку;

Уміти: за допомогою графічних матеріалів (олівець, вугілля, сангіна, сепія, соус, туш та інші) передати і строїти об'єм, простір, виразними засобами рисунку виявити динаміку людської постаті, вміння моделювати форму, щоб форма відчувалась у гармонічному зв'язку з властивостями обраного графічного матеріалу, компоновати в аркуші, створювати реальне сприймання предмету.

Мати навички: застосовувати практичні та теоретичні знання рисунку у творчих роботах.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом, що ухвалений методичною радою ХДАДМ, вона вивчається студентами протягом 3 років, 6-х семестрів. (4 семестр має: 5 кредитів ECTS, 150 навчальних годин, у тому числі 75 – аудиторних занять та 75 поза аудиторних, самостійних).

Семестр має 2 змістовних модулі, 4 завдання.

4 семестр містить: 2 модулі, 4 завдання за темою: Стояча оголена постать людини з опорою на одну ногу

1 МОДУЛЬ містить 2 практичних завдання:

- 1) Композиційний складний натюрморт в інтер'єрі.
- 2) Рисунок верхніх та нижніх кінцівок людини, рисунок кісткової основи, рук і стоп, потім жива модель у різних положеннях.

2 МОДУЛЬ містить 2 практичних завдання:

- 1) Жива оголена жіноча постать з опорою на одну ногу.
- 2) Екзаменаційне завдання: жива оголена постать людини з опорою на одну ногу, у зв'язку з простором, мета: поставити фігуру на площину, знайти рух, пропорції, характер моделі. Конструктивна-об'ємна побудова постаті людини.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Метод повідомлення нових знань — практична робота в процесі виконання серії завдань. Основна форма вивчення курсу — практичні завдання.

Основна форма вивчення курсу — комбінація практичної академічної і творчої роботи при виконанні аудиторних та поза аудиторних завдань в контексті учбового курсу.

Мета запропонованих завдань — вправи побудовані за принципом послідовного ускладнення учбових задач, пов'язаних між собою смисловим навантаженням.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Програмою передбачено рубіжні етапи контролю у формі поточних переглядів етапів процесу роботи виконаних завдань.

Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється у формі екзаменаційних переглядів.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	А	A+ 98–100	задовільно	64–74	D
			A 95–97		60–63	E
			A- 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C				

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Дисциплінарна та організаційна відповідальність. Викладач несе відповідальність за координацію процесу занять, а також створення атмосфери, сприятливої до відвертої дискусії та пошуку необхідних питань з дисципліни. Особливу увагу викладач повинен приділити досягненню програмних результатів навчання дисципліни. В разі необхідності викладач має право на оновлення змісту навчальної дисципліни на основі найновіших досягнень і сучасних практик у відповідній галузі, про що повинен попередити студентів. Особисті погляди викладача з тих чи інших питань не мають бути перешкодою для реалізації студентами процесу навчання.

Викладач повинен створити безпечні та комфортні умови для реалізації процесу навчання особам з особливими освітніми потребами (в межах означеної аудиторії).

Міжособистісна відповідальність. У разі відраджень, хвороби або іншої важливої причини, викладач має право перенести заняття на інший день за умови узгодженості з адміністрацією та існуючим розкладом занять. Про дату, час та місце проведення занять викладач інформує студентів через старосту групи.

ПРАВИЛА ЗДОБУВАЧА

Під час занять студенти повинні обов'язково вимкнути звук мобільних телефонів. За необхідності студент має право на дозвіл вийти з аудиторії. Вітається власна думка з теми заняття, яка базується на аргументованій відповіді та доказах, зібраних під час практичних або самостійних занять.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTI

Недопустимі пропуски занять без поважних причин (причини пропуску мають бути підтверджені необхідними документами або попередженням викладача). Не вітаються запізнення на заняття. У разі пропуску занять, студент має самостійно опрацювати матеріали тем і підтвердити їх опанування відповідними нотатками, а також практичною роботою. Довгострокова відсутність студента на заняттях без поважних причин дає підстави для незаліку з дисципліни і його можливого подальшого відрахування. Додаткові заняття з такими студентами не передбачені. Відсутність практичних завдань на поточних переглядах безпосередньо впливає на зниження підсумкової оцінки (мінус 3 бали за кожний пропуск).

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Під час навчання студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю визначено плагіат – тобто суттєве запозичення або копіювання в практичній роботі чужих матеріалів, студент не отримає бали за тему. Він зобов'язаний її переробити, в цьому випадку нараховується лише 50% від максимальної кількості балів за цю частину. Якщо факт академічної недоброчесності зафіксований на екзаменаційному перегляді — студент максимально отримує тільки ті бали, що були зараховані за попередні етапи контролю. **Корисні посилання:** [2.102https://zakonodavstvo.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html](https://zakonodavstvo.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html)

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ

Тиждень	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
1	1	практичні	Композиційний складний натюрморт в інтер'єрі. Короткочасні нариси з натури та пошук композиційного та графічного рішення.	5	Поточний перегляд	
2	1	практичні	Композиційний складний натюрморт в інтер'єрі. Затвердження пошуків та вихід на великий формат.	5	Поточний перегляд	
3	1	практичні	Композиційний складний натюрморт в інтер'єрі. Розбір основних тональних відношень та ритмів на великому форматі.	5	Поточний перегляд	
4	1	практичні	Композиційний складний натюрморт в інтер'єрі. Закінчення завдання, доведення графічного листа до максимально виразної графічної форми.	5	Поточний перегляд	
5	2	практичні	Рисунок верхніх та нижніх кінцівок людини, рисунок кісткової основи, рук і стоп. Організація композиції у форматі. Затвердження рішення формату.	5	Поточний перегляд	
6	2	практичні	Рисунок верхніх та нижніх кінцівок людини, рисунок кісткової основи, рук і стоп. Аналіз анатомічних особливостей побудови верхніх та нижніх кінцівок. Побудова форми та пропорційних відносин	5	Поточний перегляд	
7	2	практичні	Рисунок верхніх та нижніх кінцівок людини, рисунок кісткової основи, рук і стоп, потім жива модель у різних положеннях. Анатомічний аналіз та обґрунтованість. Моделювання форми тоном. Робота над деталями в рисунку.	5	Поточний перегляд	
8	2	практичні	Рисунок верхніх та нижніх кінцівок у їх взаємозв'язку на живій моделі. Завершення графічного листа: тональне врівноваження та організація, завершення узлів, узагальнення деталізації усього графічного листа..	5	Модульний перегляд	
9	3	практичні	Жива оголена жіноча постать з опорою на одну ногу.	5	Поточний перегляд	

			Короткострокові рисунки оголеної жіночої постаті з опорою на одну ногу в двох положеннях. Лінійне, плямове та комбіноване виконання рисунку.			
10	3	практичні	Жива оголена жіноча постать з опорою на одну ногу. Пошуки композиційного рішення фігури та інших елементів постановки. Затвердження рішення формату. Акцентування на пластичне рішення жіночої фігури.	5	Поточний перегляд	
11	3	практичні	Жива оголена жіноча постать з опорою на одну ногу. Побудова пропорцій та руху фігури у форматі.	5	Поточний перегляд	
12	4	практичні	Екзаменаційне завдання: жива оголена постать людини з опорою на одну ногу, у зв'язку з простором. Анатомічний аналіз та обґрунтованість. Пошук пластичного рішення.	5	Поточний перегляд	
13	4	практичні	Екзаменаційне завдання: жива оголена постать людини з опорою на одну ногу, у зв'язку з простором. Початок роботи над формою за допомогою тону. Пошук тонального рішення.	5	Поточний перегляд	
14	4	практичні	Екзаменаційне завдання: жива оголена постать людини з опорою на одну ногу, у зв'язку з простором. Завершення графічного листа: тональне врівноваження та організація, завершення вузлів, узагальнення деталізації усього графічного листа.	5	Поточний перегляд	
15	4	практичні	Екзаменаційне завдання: жива оголена постать людини з опорою на одну ногу, у зв'язку з простором. Завершення графічного листа: тональне врівноваження та організація, завершення вузлів, узагальнення деталізації усього графічного листа.	5	Модульний перегляд	
15			Разом за семестр	75	Екзаменаційний перегляд	

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Відмінно (90-100 балів, А): Рисунок виконано бездоганно як в цілому, так і з точки зору графічного виконання окремих його елементів та деталей:

- точне, безпомилкове розташування усього зображення та його елементів в аркуші паперу;

- визначено та передано рух зображеного об'єкту та його розташування відносно інших предметів автора;
- вірне зображення пропорційних співвідношень одного об'єкту до іншого, окремих деталей до цілого;
- точна передача конструкції об'єкту зображення, переконлива передача форми об'єктів засобами лінійної та повітряної перспективи, використанням законів світлотіні, тону і тональних співвідношень;
- висока технічна майстерність, професіоналізм.

Це найвищий рівень виконання навчального (академічного) завдання: при виконанні усіх перелічених вимог рисунок виглядає дуже майстерним, естетичним, відчувається певна натхненність при виконанні завдання.

Добре (82–89 балів, В; 75–81 балів, С). Рисунок виконано добре як з точки зору загального естетичного сприйняття, так і з точки зору графічного виконання:

- добре розташування на аркуші паперу;
- непогано передано рух зображеного об'єкту та його розташування відносно інших предметів;
- добре передано пропорційне співвідношення одного об'єкту до одного, окремих деталей до цілого;
- проаналізовано конструкцію об'єкту засобами лінійної та повітряної перспективи;
- непогане використання графічного матеріалу, висока технічна майстерність, помітні добрі навички у передачі зображення.

Добре виконаний рисунок, але є недосконале виконання елементів.

Задовільно (64-74 балів D; 60-63, E). Рисунок виконано достатньо непогано з точки зору графічного виконання окремих його елементів і деталей:

- непогане використання графічного матеріалу, технічна майстерність, помітні добрі навички у передачі зображення.
- непогане розташування усього зображення в аркуші паперу;
- невиразно визначено і передано рух зображеного об'єкту;
- не зовсім точно зображення пропорційних співвідношень;
- присутні помилки у передачі форми об'єктів;
- недосконале використання графічного матеріалу;

Задовільно виконаний рисунок, але помітно недосконале виконання одного або декількох елементів, порушення послідовності виконання рисунка

Незадовільно (35-59 балів, FXF). Рисунок виконано незадовільно з точки зору графічного виконання:

- суттєві недоліки у розташуванні усього зображення в аркуші паперу;
- погано передано рух зображеного об'єкту;
- є суттєві помилки у зображенні пропорційних співвідношень;
- недосконала передача конструкції об'єкту зображення;
- слабка технічна майстерність;

Задовільно виконаний рисунок, але помітно недосконале виконання одного або декількох елементів, порушення послідовності виконання рисунка.

Незадовільно (1–34 балів, F). Рисунок виконано незадовільно з точки зору графічного виконання:

- суттєві недоліки у розташуванні усього зображення в аркуші паперу;
- погано передано рух зображеного об'єкту;
- є суттєві помилки у зображенні пропорційних співвідношень;

- недосконала передача конструкції об'єкту зображення;
- слабка технічна майстерність;
- Незадовільно виконаний рисунок, є суттєві порушення послідовності виконання рисунка.

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність студента, та творчий підхід під час практичних занять (1-3), виставкова участь у фестивалях та конкурсах (5-8), а також участь у житті групи (1-3). Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Авсиян О.А. Натура и рисование по представлению. Учебное пособие. — М.: Изобразительное искусство, 1985.
2. Аничкин Б.А. Стереоперспектива (Теоретические и практические стереоскопии чертежей): в двух частях. — Саратов: Изд.-во Саратовский университет, 1985.
3. Барчаи Е. Анатомия для художников. — Будапешт: Корвина, 1977.
4. Рабинович М.И. Пластанатомия человека, четвероногих животных и птиц и ее применение в рисунке. — М.: Высшая школа, 1971.
5. Рабинович М.И. Пластанатомия человека, четвероногих животных и птиц и ее применение в рисунке. — 2-е изд., переработанное и дополненное. — М.: Высшая школа, 1978.
6. Рабинович М.И. Пластанатомия и изображение человека на ее основах: учебное пособие. Рисунок в высшей художественной школе (Московский государственный художественный институт им. Сурикова). — М.: Искусство, 1987.
7. Ростовцев Н.Н. Академия рисунка. Курс лекций: учебное пособие для студентов педагогических ВУЗов. — М.: Просвещение, 1973.
8. Сухенко В.О. Рисунок: навчальний посібник. — К.: Вона-Манте, 2004.
9. Федоров М.В. Рисунок и перспектива. — М.: Искусство, 1960.
10. Vammes G. Der nackte Mensch. — Dresden: Veb Verlag der Kunst, 1982.
11. Гицеску Г. Пластическая анатомия. — В 3 т. — Бухарест: Меридиан, 1963.
12. Кузнецов Ю. И. Рисунки Рубенса. — М.: Искусство, 1974.
13. Ли Н. Г. Рисунок. Основы учебного академического рисунка. — М.: Эксмо, 2007.
14. Панофский Э. Перспектива как «символическая форма». — СПб.: Азбука-классика, 2004.
15. Радлов Н. Э. Рисование с натуры. — Л., 1978.
16. Райдер Э. Полное руководство по рисованию фигуры человека. — Минск: Попурри, 2002.
17. Ростовцев Н.Н. Академический рисунок: Учебник для студ. — М.: Просвещение, 1995.
18. Сидоров А.А. Рисунок старых мастеров. — М.: Изобразительное искусство, 1990.
19. Mayner F. Kunstleranatomie. — Leipzig, 1958.